

گزارشی از اولین کنفرانس بین‌المللی سازمان‌های پیشرو و مطرح در فضای تجارت جهانی

ناهد فردوسی

کارشناس موسسه عالی آموزش و پژوهش مدیریت و برنامه‌ریزی

E- Mail : n1_ferdoosi @ yahoo.com

در جهت اهداف سند چشم‌انداز ۲۰ ساله کشور، و به منظور آشنایی بیشتر مدیران و کارشناسان با قوانین و مقررات سازمان تجارت جهانی (WTO)، بهره‌گیری از تجربیات سازمان‌های پیشرو و موفق داخلی و خارجی، و ضرورت برنامه‌ریزی به منظور حضور موفق شرکت‌ها و سازمان‌های ایرانی در صحنه رقابت جهانی و با چشم‌انداز برگزاری در ۱۰ سال متوالی اولین کنفرانس بین‌المللی سازمان‌های پیشرو و مطرح در فضای تجارت جهانی برگزار شد.

این کنفرانس در تاریخ ۲۱ و ۲۰ خرداد ماه ۱۳۸۵ در دانشگاه علوم پزشکی ایران – سالن همایش‌های رازی تهران – برگزار شد و در آن ۴ نفر از اعضای هیئت علمی و ۱۰ نفر از دانشجویان و کارشناس گروه آموزشی مدیریت دولتی موسسه عالی آموزش و پژوهش مدیریت و برنامه‌ریزی در کنار اندیشمندان و متخصصان و صاحب‌نظران داخلی و خارجی شرکت داشتند. در نشست‌های دوروزه کنفرانس ۴۰ مقاله از مقالات واصله پذیرفته شد.

مراسم افتتاحیه کنفرانس پس از تلاوت آیاتی از قرآن مجید و نواختن سرود جمهوری اسلامی ایران، با پیام مهندس بابک حیدری دبیر کنفرانس آغاز گردید. در این پیام خاطر نشان شد که با توجه به ظهور موج‌های جدید جهانی شدن، ورود به بازارهای جهانی و رقابت با سازمان‌ها و شرکت‌های خارجی امری بدیهی است و قابل

چشم‌پوشی نیست. عضویت در سازمان‌های جهانی تجارت برخلاف تصور عمومی صرفاً به مباحث تجاری خلاصه نمی‌شود. اگر چه وظیفه اصلی سازمان جهانی تجارت، مدیریت مناسب تجاری کشورهای عضو بر اساس مقررات و قواعد و موافقت‌نامه‌های چندجانبه‌ای مختلف مرتبط با تجارت کالا، تجارت خدمات، و جنبه‌های تجاری حقوق مالکیت فکری را در بر می‌گیرد، خواه‌ناخواه بر جنبه‌های مختلف اقتصادی، تجاری، اجتماعی، فرهنگی، و حتی سیاسی کشورهای عضو تأثیر گذار است. گستردگی آثار الحاقی به سازمان جهانی تجارت بر این نکته تأکید دارد که کشوری که می‌خواهد فرایند الحاق را طی کند باید با یک نگاه فراگیر و آینده‌نگر آن را مدنظر قرار دهد. تحقق عملی این نگرش نیز نیازمند همکاری و هماهنگی همه سازمان‌های مرتبط در این فرایند است. عضویت در سازمان جهانی تجارت نیز همچون هر پدیده جدید دیگر آثار و تبعاتی مختلف دارد که باید برای بهره‌مندی صحیح از آن فرهنگ‌سازی شود. ما باید جهانی شدن را به عنوان یک واقعیت بیرونی بپذیریم و هم‌ظرفیت‌های بومی، ملی و درونی خودمان را برای ورود به عرصه رقابت در سطح جهانی تقویت کنیم. پذیرش ایران به عنوان ناظر در WTO فرایندی بلند مدت است که فعلاً فقط گام نخست آن برداشته شده است. از این رو مسلماً گام‌های بعدی باید با پشتوانه لازم عملی و علمی برداشته شود.

بعد از مراسم افتتاحیه، سخنرانان به ارائه مقالات

خود پرداختند که در زیر به خلاصه‌ای از اهم مقالات اشاره می‌شود که صاحب‌نظران در پانل‌های مختلف ارائه کرده‌اند:

اولین سخنرانی این کنفرانس را جناب آقای دکتر محمد نهاوندیان ریاست مرکز ملی مطالعات جهانی شدن نهاد ریاست جمهوری و ریاست علمی کنفرانس ایراد کرد. از نکات برجسته در این سخنرانی، کوچک‌سازی دولت و تقویت بخش خصوصی و شایسته‌سالاری بود. ایشان یاد آور شدند که سیاست‌های حمایتی نانسجیده دولت از بنگاه‌های اقتصادی در سال‌های گذشته، تأثیری معکوس بر تولید، اشتغال، رقابت، و خلاقیت داشته است تا جایی که ساختار انحصاری بنگاه‌ها باعث ناکارایی آنها شده است. ایشان اضافه کردند که باید در اقتصاد داخلی بنگاه‌ها را رقابتی کنیم و این مقدور نیست مگر از طریق آموزش و حمایت دولت. در بخش پایانی سخنرانی یادآور شدند که خلاقیت و هنر در بین مردم ایران زبازد است که همین ویژگی برای پیوستن به WTO مزیت بزرگی محسوب می‌شود. زیرا یکی از مولفه‌های WTO نوآوری، خلاقیت، و هنر است و هنر نزد ایرانیان است و بس.

سخنران بعدی آقای مهندس غرضی وزیر اسبق نفت و پست و تلگراف و تلفن بودند که ایشان ضمن ارائه مطالب خود خاطر نشان کردند که حکومت‌ها در زمان‌های مختلف و انبیا و فلاسفه همگی داعیه جهانی شدن داشته‌اند که بعضی موفق شده‌اند و بعضی هم

شکست خورده‌اند. چینی‌ها اولین مخترع باروت بوده‌اند در حالی که گوگرد از ایران به چین می‌رفته و تیمورلنگ اولین حکمرانی بوده که در جنگ‌ها از باروت استفاده می‌کرده است. اصولاً خصوصیت تجارت، جهانی شدن و جهانی بودن آن است و حکامی که جلو این مسئله را گرفته‌اند و آن را انحصاری کرده‌اند خیلی زود نابود شده‌اند.

دیگرسختران کنفرانس آقای مهندس محمد سوری مدیر عامل شرکت ملی نفتکش ایران بود که در مورد جهانی سازی فعالیت‌های کشتیرانی و لزوم الحاق به سازمان تجارت جهانی اظهار داشتند: بیش از ۹۰ درصد حجم تجارت جهان از طریق دریاست و کشور ما نقش عمده‌ای در حمل و نقل فرآورده‌های نفتی دارد. ارائه خدمات شرکت ملی نفتکش ایران در بالاترین سطح استاندارد جهانی است. و رمز موفقیت شرکت در آموزش- آموزش- آموزش است. هر شرکت برای جهانی شدن باید تمام شاخص‌هایی را که دنیا به طور استاندارد از آن می‌خواهد رعایت کند. شرکت ملی نفتکش ایران تمام استانداردهای مورد قبول دنیا را رعایت کرده است.

سخنران بعدی آقای پرفسور محمد شاهینده استاد مدعو دانشگاه لندن- کالج سلطنتی - بود. موضوع سخنرانی ایشان نگرش فرایندی در برنامه‌ریزی برای پیوستن به سازمان تجارت جهانی بود. وی در تأیید سخنان دکتر نهان‌دیان برای ورود به WTO دو نکته را مطرح کرد: ۱) ایجاد فضای رقابتی توسط دولت؛

۲) بسترسازی داخل شرکت‌ها، در این خصوص متذکر شدند که بسترسازی زمان می‌برد و ما عضو ناظر هستیم و تا پیوستن به سازمان تجارت جهانی برای آنچه باید انجام دهیم فرصت کافی داریم. مرحله آماده‌سازی سازمان خیلی مهم است اگر در این مرحله شکست بخوریم باید خودمان را برای شکست قطعی آماده کنیم. باید با سیستم‌های اطلاعاتی مدیریت (MIS) هزینه‌های پرسنلی را کاهش دهیم و با بازاریابی خوب وارد بازار جهانی شویم. چیزی که بازار را حفظ می‌کند کیفیت بالای محصول است.

سخنران بعدی آقای دکتر سید محمد عباس زادگان استاد دانشگاه شهید بهشتی بود و موضوع سخنرانی ایشان بررسی تجربه کشورهای حوزه آسیا و اقیانوسیه در توسعه و بهره‌وری و استانداردسازی بود. وی طی سخنان خود به طور مثال وضعیت دو کشور تایوان و سنگاپور را مطرح کرد و گفت که در تایوان، بخش خدمات در حد زیادی تکامل یافته است به طوری که از سال ۱۹۸۳ تا ۱۹۸۴ نزدیک ۶۰ درصد از ارزش افزوده اقتصادی این کشور مربوط به بخش خدمات است. متأسفانه در ایران این بخش مهجور مانده در صورتی که با توسعه آن می‌توان قسمت عمده بیکاری را از بین برد. رمز موفقیت تایوانی‌ها در همه بخش‌ها، مهارت و توانمندی نیروی انسانی آن کشور است. دکتر عباس زادگان در مورد سنگاپور نیز گفتند با اینکه سنگاپور کشوری بزرگ نیست و مرکز تولید نیز محسوب نمی‌شود اما درآمد سرانه بالایی دارد و

بیشترین فعالیت تجاری آن از راه فروش خدمات مانند عملیات بیمه، خدمات بانکی، خرید و فروش ملکی و صنعت هتلداری است. از نیروی انسانی در سنگاپور ۵۳ درصد جوانان و ۱۵ درصد زنان هستند که اغلب در ارائه سرویس در هتل‌ها مشغول کارند. یادآوری می‌شود که سنگاپور در صنعت هتلداری از استاندارد جهانی بالایی برخوردار است.

از ۴۰ مقاله پذیرفته شده در کنفرانس، ۱۰ مقاله از کشورهای خارجی بود که به تعدادی از آنها در زیر اشاره می‌شود.

آقای السیو گوتیرز سوتا مدیر اجرایی بخش بازرگانی شرکت آینور (AENOR) اسپانیا در مورد چالش‌های پیمان کیوتو مطالبی ارائه داد و یاد آور شد: کیوتو یک سازمان بین‌المللی است که در چارچوب تغییرات آب و هوایی با NFE کنوانسیون جهان تحول در سال ۱۹۹۲ تشکیل شد و بعد به امضای ۱۸۸ کشور رسید و موضوعش این است که کشورهای صنعتی که بیشترین مسئولیت آب و هوایی را دارند باید تصعید گازهای گلخانه‌ای را کاهش دهند و در این زمینه می‌توانند دو مکانیسم را به کار گیرند: ۱- تدوین طرح‌ها و توسعه‌های پاک ۲- پایین آوردن تصعید گازهای گلخانه‌ای در همکاری با کشورهای همسایه. اولین نشست در کیوتو ژاپن بود و این پروتکل بر کشورهای صنعتی شده‌ای که مسئول تصعید گازهای گلخانه‌ای شده‌اند است. و هر کشوری که ۵۵ درصد از گازهای گلخانه‌ای خود را کاهش دهد به عضویت این پیمان درمی‌آید. (دی

اکسید کربن و دی اکسید نیتروژن از مهمترین گازهای آلاینده هستند که کشورهای صنعتی به همراه محصولات خود تولید می‌کنند که باعث متراکم شدن لایه اوزن می‌شود. این امر مانع خروج پرتوهای ساطع شده مادون قرمز از زمین می‌شود. کشورهای صنعتی به این خاطر باید در صنایع خود فیلترهایی را جهت کاهش نفوذ این گازهای مضر در جو، پیش‌بینی کنند.)

ارائه دهنده مقاله بعدی آقای ژاک مانله، مدیر عامل شرکت پژو در ایران بودند که در این مورد گفتند صنعت خودروسازی ایران در سال ۱۹۶۹ با تاسیس شرکت ایران ناسیونال شکل گرفت. این صنعت که ابتدا یک کارخانه مونتاژ بود و سپس پیکان با افزایش تولید سالانه خودرو ملی شد. بعد از انقلاب اسلامی همسو با رشد جمعیت، دولت تصمیم گرفت اتکای خود به صنایع انگلیسی را کم کند. در این راستا، استراتژی‌های دیگری تدوین شد و ضمن استفاده از فناوری کشورهای دیگر سعی شد خودروی ملی دیگری را جایگزین پیکان کند. بنابراین خودرو سمنند را به عنوان خودروی ملی تولید کرد که قرار است کارخانه تولید آن در کشور سوریه تأسیس شود. نتیجه آنکه اگر ایران بخواهد وارد بازارهای جهانی خودرو شود باید کیفیت قطعات را بالا ببرد و کیفیت آنها را در حد استانداردهای جهانی برساند. همچنین، ضمن رعایت قوانین ایمنی و زیست‌محیطی، باید سیاست‌های صادراتی خودرو مبتنی بر تدابیر اقتصادی گسترده و رقابتی باشد.

آقای پیرفا بیابانی نماینده گروه توتال در ایران

سخنران بعدی بود و گفت که شرکت توتال چهارمین شرکت نفتی جهان در زمینه اکتشاف و استخراج و تولید نفت و پتروشیمی است. به اعتقاد وی رقابت بین‌المللی ضرورت دارد و برای اینکه صنعت رقابت‌پذیر داشته باشیم باید در سطح بین‌المللی سطح کیفیت و رقابت خود را بالا ببریم. قیمت نفت براساس عرضه و تقاضا بالا و پایین می‌رود. زمانی که قیمت نفت بالا رود قیمت فرآورده‌های نفتی هم بالا می‌رود. ما نباید بگذاریم قیمت نفت بیش از حد بالا رود زیرا در آن صورت اقتصاددانان به فکر راهکارهای دیگری خواهند افتاد و چه بسا در صدد بر خواهند آمد که از زغال‌سنگ سبز (که سعی بر آن است که به صورت سبز بسوزد و تولید گاز CO2 آن کم شود) استفاده شود. زغال‌سنگ سبز کالایی است علیه کالاهای نفتی و بنابراین نباید بگذاریم که قیمت نفت بالا رود و باید این صنعت را سر پا نگه داشت.

در حاشیه پانل‌ها، کارگاه‌های آموزشی نیز فعالیت داشتند که در زیر به اهم این کارگاه‌ها اشاره می‌شود:

۱- کارگاه بررسی تأثیر الحاق ایران به سازمان جهانی تجارت بر فعالیت‌های اصلی زنجیره ارزش فرایند خلق ایده تولید و تجارت محصول: این کارگاه با مدیریت آقای میرهادی سیدی پژوهشگر و کارشناس ارشد نمایندگی تام‌الاختیار ایران در WTO اداره شد. بحث‌های اصلی کارگاه شامل این موارد بود:

- بررسی الزامات پیوستن به WTO با دو اصل دسترسی به بازار و انطباق‌پذیری؛

- بررسی تأثیر الحاق به WTO بر فعالیت‌های خدماتی؛

- بررسی مسئولیت‌های مدیران در قبال الحاق به WTO؛

- بررسی آثار پیوستن به WTO بر بنگاه‌ها و نحوه آمادگی جهت مواجهه با آنها.

۲- کارگاه نقش منابع انسانی هوشمند و دانشگر در ورود به تجارت جهانی: این کارگاه با مدیریت آقای دکتر ایرج سلطانی مدیر آموزش و توسعه شرکت فولاد مبارکه اداره شد. مسئله اصلی در این کارگاه در خصوص کارکنان دانشگرا و مدیریت این گونه از کارکنان بود. ایشان به رغم بسیاری دیدگاه‌ها، عقیده داشتند که انگیزه کارکنان به سمت نیازهای اجتماعی و احترام تغییر یافته است و کارکنان به پول چندان اهمیت نمی‌دهند. در این کارگاه بر توسعه کارکنان دانشگر تأکید شد و به دنبال آن در جذب، نگهداری، پرورش، و شایسته‌سالاری کارکنان تأکید ویژه شد.

در مراسم اختتامیه کنفرانس آقای دکتر نهادیان نتیجه‌گیری کرد که اقتصاد کشور ما بر پایه نفت و ساختارش دولتی است و برای جهانی شدن راه دشواری در پیش رو داریم ولی این کارشدنی است و باید با اندیشه و ابتکار و خلاقیت، به جهانی شدن ایران کمک کنیم. این مراسم با اهدای لوح تقدیر و جوایزی به ارائه‌دهندگان مقاله و برگزارکنندگان کارگاه‌های آموزشی در بعد از ظهر روز سه شنبه دوم خرداد ماه ۸۵ خاتمه یافت. ■

